

Kataluniaren politika

Kataluniako politik giroan bi ekintza modu somatzen dira asteotan: jendaurrean edo jendearentzat egiten diren politik azalpenak eta alderdi politikoen elkarganatzea. Ikus ditzagun, bada, lehendabizi talde gidarien azalpen horik, eta, gero, Kataluniak etorkizunerako sortu nahi duen fronte nazionalaren arazoa.

Anaitasunako irakurleek dakitenez, Jordi Pujol da, "demokraziarako etena" eskatzen dutenen artean, benetan azkar dabilenetako bat. "Convergencia democrática" koa dugu bera. Arazo sozialaren eta nazionalaren arteko sintesia egin nahi du. "Nazionalista katalantzat" eman du bere burua, ez autonomista hustzat. Honela lotu ditu teoriaraz azalpen nazional eta sozialak: une historiko bakoitzeko klase gidariak, politik ekintzan irabazteko, nahitaez hartu behar du beretzat arazo nazionala, berau benetan bizia denean; bestela, ezinezkoa gertatuko litzateke gidari izan nahi duenaren garaitzapena. Pujolen ustetan, berak "el fet nacional" deitzen duena, gizarte klase jakin baten gainetik dagoen zerbait da. Memento bakoitzari dagokion talde gidariak hartzen du bere baitan benetan bizia den abertzaletasunaren ikurrina. Pierre Villar

historigile ezagunagan finkatu nahi izan du Pujolek interpretapen hau. Alderdi politikoen legeztapena eskatzen du politikari honek, politik alorrean nahasmendu itsugarri bat sortu baino lehen.

Euskal Herrian bezalatsu (bestelako baldintzen barnean izan arren), Katalunian gerrate aurreko partiduen geroa eztabaidatan dago. Zer etorkizun ukan lezakete "Lliga" edo "Esquerra" batek? Unibertsitari eta politikariak horretaz ari zaizkigu egunkarietan. Kataluniako alderdi klasikoek ba ote dute zereginik politika berrian, ala erakunde berrietara joko da?

Beste hauzi bat ere izan da azken asteotan: zer behar du Kataluniak, fronte nazional bat (Pujolen tesia) ala "demokraziarako etena" sortuko duen gizarte eta politik elkarte (PCren tesia)? PSUCek (komunistak) gehienik bultzatu duen "Assemblea de Catalunya" izan da bigarren tesiaren erakundea; baina Gabon aurretik beste erakunde bat sortu da, "Consell de Forces Polítiques de Catalunya" deritzana. Bigarren antolamendu hau alderdi politikoena bakarrik da.

Ihazko udaberritik honakoan eraman diren elkarrizketen ondorena da "Consell" hau. Hamaika partidu dira partaide. Datozen hilabeteetan izan dezaketen garrantziagatik, denak aipatuko ditugu:

Alderdia

Partit Carlista
Esquerra Democràtica
Unió Democràtica
Al Servei de Catalunya
Front Nacional
Partit Popular
Esquerra Republicana
Reagrupament Socialista i Democràtic
Convergència Social
Partit d'Alliberament nacional
PSUC

Esannahia

foralista
liberala
kristaudemokrata
sozialdemokrata

sozialista
sozialista
sozialista
sozialista
komunista

Gidariak

Carlos Hugo
Trias Fargas
Anton Canyellas
Jordi Pujol
Joan Cornudella
Joan Colominas
Andreu Abelló eta Heribert Barrera
Josep Pallach
Joan Raventós
Joan Josep Armet
Antoni Gutiérrez

Honelatsu zerrrenda litezke, eskuinetik ezkerrera, "Consell" horretan bildu diren taldeak. PSUCen gogoen kontra izan arren, alderdi komunista ere sartu egin da azkenik, baina ez eztabaidarik gabe. Alderdi komunistaren eragozpidetik haundiena "Paisos Catalans" direlakoan aipua onartzea zen, hau da, katalan kulturaren lurralde guztiei dagokien batasun politikoaz kargu egitea. Izan ere, PSUC hori Espainiako alderdi komunistaren hegala bat baita, eta, hain zuzen, Principat (=Catalunya) deitu lurralderako bakarrik sortua eta ez inondik ere Valenciarako, Baleararako, etab. Arazo honetan, ba dirudi, Euskadiko Alderdi Komunistarekin erabateko kidesuna duela PSUCek, hemengoak ere alde batera utzi nahi baititu, euskal abertzaletasunaren eskakizunetan, Nafarroa eta Iparralde. Dena dela, azkenik, eratu da Kontseilua eta hori aurrera doa, liberalen eta komunisten abertzaletasuna partidu katalanekin hain bat ez datorrela ere.

Kontseilu honek Josep Tarradellas jaunarekin (herbesteetan bizi den Generalitat-eko lehendakaria berau) hasi ditu harremanak, aldaketa unerako behinbehineko Gobernu bat edo sor dadin. "Assemblea de Catalunya"k elkarrizketa eskatu dio Kontseiluari, ekintzarako batasunen batetara hel daitezen. Oraingoz, bada, Kataluniak politikarako hi talde ditu: aldaketa behartzeko sortu zen Asanblada eta partidu politikoen Kontseilua.

IBERIAN ZER

Manifestazioak

Orain hilabete ta erdi, kalejira politikoak "manifestación subversiva" izan ohi ziren. Geroztik, "manifestación pacífica" bilakatu dira. **O tempora, o mores!**

Alderdi politikoak eta Mugimendua

Girón de Velasco jauna ohartu berria denez, uztaillaren 18ko Mugimendua (1936.ekoak, halebata) bere baitan omen zuen betidanik politik aniztasuna, hau da, partidu politikoen demokrazia. Izan, aspalditik zen, bada, hori. Baina jakin, kasik berrogei urte geroago "asmatu" du hori Girón de Velasco jaunak.

Alkate jaunaren makila

Udaletxe eta Probintzietako Diputazioetarako lege barri bat sortua da. Aurtengo haziletik 1979. erartekoan, hauteskunde bidez, herriak berak berri beharko ditu Udaletxeetako kontseilariak. Oso patxadatsu bada ere, demokrazia egin nahi omen da. Baina, zeru eder horretaraino heldu aurretik, Diputazioen lehendakariak eta Udaletxeetako hainbat alkate zahar kontseilu lagunek berek berri behar dituzte oraintxe bertan, 1976.eko urtariletik hasita.

Politik berrikuntzaren giroan ezin zitekeen onar hauteskundeen mekanika hori, hau da, oraindik ere (1979. erarte, halebata) elezioak herriarekin kontaktu gabe egin eta alkate berriok 1979.eko hazilerarte aukeratuak izatea. Ezinezkoa zen, noski, etorriko diren alderdi politikoentzat horrelako aitzin egoerarik onartzea. (Gogora dezagun, Errepublikan Udaltxeen bidez jaio zela 1931n.) Horrelako aldrebeskeriarik gerta ez dadin, Gobernuak legegai bat aurkeztu du Gortean; urtarrilean hautaturiko alkateek aurtengo hazilerarte bakarrik izan beharko dute.

Beraz, oraingo legeak bere horretan irauten baldin badu eta azken legegai onartzen bada, datorren hazilean herrietako alkateen hauteskundeak izango dira, hauzlagun bakoitzak bere isilpeko boza emanaz. Politika da hori; baina lehen bai lehen jakin beharko litzateke, alderdi politikoek beren alkategaiak-eta aurkezterik ukanen dutenentz.

Alderdi politikoak Espainian?

Demokraziarako, alderdi politikoena da "test" ik argiena. Hala ulertzen du, behintzat, Mendebal Europak bere demokrazia. Horren zain omen dago Espainia.

Kontraesanaz betetako politika batetan gabiltza orain: bai eta ez, bai baina ez, ez baina bai... Legez ez dago partidurik, baina Gobernuak partiduen buruzagiekin elkarrizketan ari dira agerian nahiz isilean. Politik gidariekin elkarrizketan; eta TOPEk, bienbitartean, bere lana egiten du, legez kontrako lagunarte politikoetan sarturik dabilzanen aurka. "Ba gara eta ez gara, ez gara eta ba gara" gabiltza hilabete ta erdi honetan.

Egunkarietara baldin bazoaz, laster jakin zenezake, alderdi bakoitzak zein gidari dituen eta Espainian dauden oposizio partiduen programak zeintzu ditugun: PSOren buru Felipe González, PCEn Carrillo (eta hurbilago, Camacho ere ba da zerbait), "Partido Socialista Popular" enak

Tierno Galván eta Raúl Morodo, eta abar. Hauxek dira, bada, izan, izan gabe.

Baina partidu politikorik onartuko ahal da legeetan? Fragararen ustetan, goizegi da oraindik horrelakorik, "partidurik", aipatzeko. Hala ere, lehen unada baterako bakarrik nahi ditu "asoziazioak". Eta gero zer? Hau ere, agian, kontraesanaz beteriko tramankulu politikoa da: FEDISAK ez zuen nahi "asoziazio" izan eta asmakeria horren kanpotik geratu nahi izan zuen; Gobernuaren agintea eskutara duenean, ostera, lehenago zapuztutakoari heldu gura dio.

Horik horrela, alderdi politikoak ez daude geldirik. Elkartuz doaz, kalean dabilta, programak aldarrikatzen dihardute, mitinak egiten ere bai. Polizia bera dute orain bide laguntzaile. Eta hori denori, behinola legez kontraktat hartuak zuden kale ibilaldietan! Ba dirudi, arazo hauetan urdurien dabilena Katalunia dugula.

Joanes GOIA

Amnistia

Estatu osoko elkarteak (kultur, hauzo-, profesio- eta edozein motatako elkarteak) politik presoentzat amnistia eskatzen hasi dira. Etengabeko erretolika luzean ari dira eske eta eske. Kalez kale, edo izkribu apainetan, jendeak hori du amets: amnistia. Aldez aurretik, erdi esana dago jadanik: amnistia, etorri, etorriko da... bestela, ez zuket eskatzen ere utziko. Nolakoa jakin behar, nolakoa eta norentzat. Euskal Herriak premiazko duenik ukanen ote dugu?

Espainian hizkera politiko berri bat sortuxea da, Tarancon kardinaleak eskakizun politikoak otoi bidez agertu zizkigunetik. Politikariei (Erregeri, Ministuari edo Probintziako Gobernari jaunari) eskatu partez, Jainkoari hitz egiten zaio, politikarientzat egiteko onak galdatuz.

Taranconen bide beretik jo du Justizi Ministruak ere Santiagon. Egindako otoiaren eskabideak hauk izan dira: Errege jauna moderatzaile izan dadila, Konstituzioaren babesle eta justiziaren eragile izanki; Gorteek, premiazko den lege berrikuntza ekar dezatela, zuzurtiaz bai, baina bai eta erabakiz ere. Justizi Ministruak Europaren alde ere eskatu du; eta hauxe da, zenbait egunkarik azpimarratu duen eskaria.

Espainiako Elizak ez du galdu nahi izan, Ministruaren otoi bidez honek eskaintzen zion egokiera, eta amnistia eskatu du. "Ba dut itxaropen —agertu dio Sukia jaunak Ministruari— Errege eta beronen Gobernuak, Compostelako Urte Sainduaren barnean eta une eta erarik egokienean, geroz zabaltzenago ari den herri espainolaren sentiera jasoko dutela. Hau da, Espainiako Apezpikuen Konferentziak, bere Biltzarre Orokorrean, preso politikoez eta gizarte libertateen erabilkerarako lege mugatzaileen aldakuntzaz esandakoa ez dezatela ahantz. Espainol guztien bakekuntzarako bide leuntzaile izango dira bai indultua eta bai amnistia". Ikusten denez, Compostelako ataundar artzapezpikua ez da tontoa...

Hitzaldion ondoren prentsa elkarrizketa bat ukan du Garrigues jaunak Compostelan. Lehenik aipatu duen arazoa, amnistiarena izan da; eta hona zer esan duen: "Gobernua, eta Justizi Ministergoa berezikiago, amnistiaren arazoa beraren osoan aztertzen ari dira, eta sakon aztertzen gainera. Benetako zerbait egin nahi dute; ez dute egin gura, inola ere, demagogikoa izan daitekeenik. Gobernuak eta Ministergoak eginahal guztia egiten dute, daitekeena eta beharrezkoa dena izan dadin. Arazo honetaz egingo denaren berri emateko aukerarik laster izango dudala uste dut". Antiterorismoaren Dekretu Legeaz ere ihardun du Ministruak, eta honetaz ere zerbait esango dela adierazi du.